

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА**

Навчального-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

**III Міжнародна науково-практична конференція
(заочна форма)
«ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В РАМКАХ
ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ»**

м. Полтава, 24 березня 2020 року

УДК 330.15:334.723
ББК 65.291.5

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2020. – 345 с.

У матеріалах конференції розглядаються аспекти методології і практики управління господарської діяльності підприємств в рамках інтеграції до європейського простору.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, фахівців практиків. Матеріали друкуються мовою оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Голова організаційного комітету:

Махмудов Х. З. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Члени організаційного комітету:

Калашник О.В. – секретар конференції, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Галич О. А. – кандидат економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавської державної аграрної академії.

Михайлова О. С. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Писаренко С. В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії;

Мороз С. Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Кальян О. С. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Слюсарева Л.В. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ	266
Старченко Ю.А. СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ COVID-19 В УКРАЇНІ	269
Сукач О.М. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СУСПІЛЬНА СКЛАДОВА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	271
Сьомич М. І., Дорошенко І.В., Шляхова І.О. ЛІДЕРСТВО ЯК МОТИВАЦІЯ: ДОСВІД ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	274
Сьомич М. І., Макушинський О.А., Чабан В.Б. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: ДОСВІД ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ АТО	276
Терещенко І. О., Жигилій О. П. СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ	278
Терещенко І. О., Шкода Є. С. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	280
Тетерюк Р. С., Світлична А.В. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО	282
Ткаченко А.С. АНАЛІЗ РИНКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ОРГАНІЧНИМИ ХАРЧОВИМИ ПРОДУКТАМИ В УКРАЇНІ	284
Томенко Д.В., Загребельна І.Л. ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ОРГАНІЧНОГО ДОБРИВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	287
Трауцька О.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	289
Турбаєвська Л.О. МІСЦЕ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	291
Тютюнник М.С., Лега О.В. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ПОДАТКІВЦЯ	294
Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. НАПРЯМИ АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	297

3. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів від 18 грудня 2018 р. № 1200. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorenniya-derzhavnoyi-podatkovoyi-sluzhbi-ukrayini-ta-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini> (дата звернення 02.02.2020).

4. Ткачик Ф. Організаційно-правове забезпечення податкового консультування в Україні. *Світ фінансів*. 2017. № 2(51). С. 118-127. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/22724/1/Ткачик%20Ф.pdf> (дата звернення 02.02.2020).

5. Про затвердження Правил етичної поведінки в органах Державної фіскальної служби: Наказ ДФС України № 257 від 03 квітня 2019 р. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/73330.html> (дата звернення 02.02.2020).

6. Про державну службу: Закон України № 889-VIII від 10 грудня 2015 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення 02.02.2020).

7. Про запобігання корупції: Закон України № 1700-VII від 14 жовтня 2014 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 02.02.2020).

8. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ НАДС № 158 від 05 серпня 2016 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16> (дата звернення 02.02.2020).

Тютюнник Ю. М.

к.е.н., професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень,

Тютюнник С. В.

к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава, Україна

НАПРЯМИ АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Важливим видом необоротних активів підприємницьких структур є нематеріальні активи, під якими розуміють немонетарні активи, що не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані. Група нематеріальних активів – це сукупність однотипних за призначенням та умовами використання нематеріальних активів. Відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» до таких активів належать [1]:

- права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою

інформацією про природне середовище тощо);

- права користування майном (право користування земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);

- права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо);

- права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо);

- авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо);

- незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи;

- інші нематеріальні активи (право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).

Основними напрямками аналізу нематеріальних активів є [2, с. 484-485]:

- аналіз величини і динаміки нематеріальних активів;

- аналіз структури і стану нематеріальних активів за видами, строками використання та правовою захищеністю;

- аналіз прибутковості та оборотності нематеріальних активів;

- аналіз ліквідності нематеріальних активів і ступеня ризику вкладення капіталу в цей вид активів.

На основі інформації форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» проводиться аналіз динаміки і структури нематеріальних активів. Висока частка нематеріальних активів у складі необоротних активів та високі темпи їх приросту свідчать про інноваційний характер розвитку підприємства, оскільки відбувається орієнтація на вкладення в інтелектуальну власність. Інноваційна стратегія сприяє зміцненню економіки підприємства та його фінансового стану [3, с. 80].

Нематеріальні активи неоднорідні за складом, тому використовується диференційований підхід до їх оцінювання. Найважливішим для аналізу нематеріальних активів є розмежування їх за групами, джерелами надходження, строками корисного використання та рівнем правової захищеності.

Під час аналізу структури нематеріальних активів за джерелами надходження беруть до уваги такі види об'єктів: внесені засновниками; придбані за плату або в обмін на інше майно; одержані безпосередньо від юридичних і фізичних осіб; субсидії державних органів.

Під час аналізу структури нематеріальних активів за рівнем правової захищеності виокремлюють групи об'єктів, які захищені: патентами на винаходи; зареєстрованими ліцензіями; свідоцтвами на корисну модель; патентами на промислові зразки; свідоцтвами на торгову марку; авторськими

правами.

Вкладення капіталу в нематеріальні активи за ступенем ліквідності та рівнем ризику можна оцінити за трьома категоріями: високоліквідні, обмеженоліквідні, низьколіквідні. Ця класифікація є досить умовною, оскільки під час оцінювання ліквідності балансу підприємства нематеріальні активи прийнято відносити до низьколіквідних активів. Тому за необґрунтованого збільшення частки нематеріальних активів у майні структура балансу погіршується, знижуються показники ліквідності, зменшується фондоддача необоротних активів та сповільнюється обіг усього капіталу.

Підприємницькі структури використовують нематеріальні активи з метою одержання економічного ефекту під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг. Слід зазначити, що розрахунок показників ефективності використання нематеріальних активів пов'язаний з труднощами і потребує комплексного підходу, адже ефект у вигляді обсягів продажу залежить від багатьох інших чинників (ціни, попиту, якості товару) і виявити вплив безпосередньо кожного з них достатньо складно.

Кінцевий ефект використання нематеріальних активів відображається у показниках результатів господарської діяльності: зменшення витрат на виробництво, збільшення обсягів реалізації продукції, зростання прибутку тощо. Враховуючи це, основним принципом управління динамікою нематеріальних активів є: темпи зростання показників чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та прибутку мають випереджати темп зростання нематеріальних активів [3, с. 80].

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України № 242 від 18 жовтня 1999 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (дата звернення 25.02.2020).
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник; 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2005. 662 с.
3. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Полтава: ПДАА, 2016. 432 с.

Устік Т.В.

*к.е.н., доцент кафедри маркетингу та логістики
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

РОЗВИТОК КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах розвитку економіки України стратегічний аналіз бізнес-середовища аграрних підприємств набуває вагомого значення для